

Приватний вищий навчальний заклад
«Буковинський університет»
Юридичний факультет
Кафедра професійних та спеціальних правових дисциплін

СХВАЛЕНО
на засіданні науково-методичної
ради факультету
протокол № 7 від 18 лютого 2025 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ
Декан юридичного факультету
Стелла КЕЛЬБЯ/
«18» лютого 2025 р.

СИЛАБУС
обов'язкової навчальної дисципліни
«Міжнародний захист прав людини»

Освітньо-професійна програма:	<u>Право</u>
Спеціальність:	<u>081 «Право»</u>
Галузь знань:	<u>08 «Право»</u>
Рівень вищої освіти:	<u>перший (бакалаврський)</u>
Факультет:	<u>Юридичний</u>
Мова навчання:	<u>Українська</u>
Розробники:	<u>Полонка Іванна Анатоліївна, доцент кафедри професійних та спеціальних правових дисциплін Словська Ірина Євгенівна, доктор юридичних наук</u>
Профайл викладачів	<u>https://bukuniver.edu.ua/university/faculties-and-departments/faculty-of-law/</u>
E-mail:	<u>bukuniver.bukuniver.edu.ua</u>
Консультації	четвер з 10.00 до 16.00

1. Анотація дисципліни (призначення навчальної дисципліни)

Навчальна дисципліна «Міжнародний захист прав людини» є складовою навчального плану підготовки фахівців першого бакалаврського рівня вищої освіти галузі знань 08 «Право» спеціальності 081 «Право» в обсязі 120 годин, з яких для здобувачів денної форми навчання передбачено: лекцій – 18 год., практичних занять – 22 год., і самостійної роботи – 80 год.; та для здобувачів заочної форми навчання: лекцій – 4 год., практичних занять – 4 год., та самостійної роботи – 112 год. Навчальна дисципліна побудована відповідно до вимог Європейської Кредитно-Трансферної системи (ECTS) і складається з 4 кредитів. Форма підсумкового контролю – екзамен.

Навчальна дисципліна спрямована на надання студентам знань щодо сучасної доктрини захисту прав людини у різноманітних сферах діяльності на міжнародному рівні. Вивчення навчальної дисципліни сформує у студентів загальне уявлення про права людини, групи прав людини (соціальні, економічні, політичні та економічні права тощо), а також особливості реалізації та захисту прав людини у різних сферах діяльності застосовуючи міжнародні системи захисту.

2. Мета і завдання дисципліни

Предметом вивчення дисципліни є теоретичні положення щодо поняття, джерел, класифікації та змісту загально визнаних прав та гарантій людини, а також особливості юридичного механізму захисту прав та свобод людини і громадянина на основі міжнародних договорів, конвенцій про права людей та декларацій захисту прав людини.

Мета викладання навчальної дисципліни «Міжнародний захист прав людини» полягає в засвоєнні студентами знань щодо інструментарію науки про права та свободи людини і громадянина, забезпечення їх реалізації, захисту, гармонізації національного законодавства з міжнародно-правовими стандартами і нормами в цій галузі, історичними передумовами та сучасною системою правового захисту особи на міжнародному рівні; формування у студентів правничого світогляду, правосвідомості і правової культури.

Основними *цілями (завданнями)* навчальної дисципліни є: оволодіння студентами сучасними знаннями з метою формування і розвитку їх професійної компетенції у сфері захисту прав людини, отримання необхідного обсягу теоретичних правових знань та набуття практичних навиків правозастосування з метою вирішення конкретних правових ситуацій в контексті міжнародного захисту та рішень Європейського суду з прав людини, оволодіння достатнім рівнем правової культури і правосвідомості для забезпечення захисту прав, свобод та інтересів суб'єктів в міжнародних організаціях.

Результати навчання за дисципліною. Після проходження курсу здобувачі будуть

знати: особливості розвитку ідей прав людини в історії політико-правової думки; сутність та правову природу поняття правового статусу особи; основні підходи до класифікації гарантій прав людини; підстави та порядок обмеження прав і свобод людини; юридичні механізми попередження дискримінації прав і свобод окремих категорій осіб;

вміти: класифікувати гарантії прав і свобод людини; визначати найбільш ефективні форми та способи реалізації прав і свобод людини; визначати правомірність чи неправомірність обмеження прав і свобод людини; визначати найбільш ефективні засоби захисту прав людини на національному та міжнародному рівнях; застосовувати на практиці міжнародні та європейські механізми захисту прав людини.

3. Пререквізити.

Навчальна дисципліна «Міжнародний захист прав людини» має міждисциплінарний характер. Вона вивчається на основі знань, які студенти отримали з навчальних дисциплін, як теорія держави і права, порівняльне правознавство, цивільне право, кримінальне право, трудове право, право Європейського Союзу та ін. Курс «Міжнародний захист прав людини» готує надійний ґрунт для ефективного вивчення навчальної дисципліни: «Міжнародне публічне право».

4. Компетентності та результати навчання

Під час вивчення дисципліни, відповідно до освітньо-професійної програми, формуються наступні:

Інтегральна компетентність

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі у галузі правничої діяльності.

Загальні компетентності (ЗК):

- ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- ЗК2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- ЗК3. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
- ЗК4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.
- ЗК7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
- ЗК9. Здатність працювати в команді.
- ЗК11. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства; усвідомлення цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідності його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.
- ЗК12. Здатність усвідомлювати рівні можливості та гендерні проблеми.
- ЗК13. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.
- ЗК14. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.

Фахові компетентності спеціальності (СК)

- СК2. Здатність аналізувати ретроспективи розвитку правових явищ та процесів у контексті їх впливу на сучасну правову систему.
- СК3. Цінування та повага до гідності людини як найвищої соціальної цінності, розуміння її правової природи.
- СК4. Здатність застосовувати Конвенцію про захист прав людини та основоположних свобод, а також прецедентну практику Європейського суду з прав людини.
- СК6. Здатність здійснювати порівняльний аналіз окремих правових інститутів права Європейського Союзу та Ради Європи і правової системи України.
- СК8. Здатність застосовувати правові принципи та доктрини.
- СК10. Здатність використовувати різноманітні інформаційні джерела для повного та всебічного встановлення певних обставин.
- СК11. Здатність визначати належні та прийнятні для юридичного аналізу факти.
- СК12. Здатність аналізувати правові проблеми та обґрунтовувати правові позиції.
- СК13. Здатність до критичного та системного аналізу правових явищ.
- СК16. Здатність до логічного, критичного і системного аналізу документів, розуміння їх правового характеру і значення.

Отримуються наступні програмні результати навчання (РН).

- РН 2. Знати та розуміти міжнародні стандарти прав людини, положення Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, а також практику Європейського суду з прав людини (теми 1-9).
- РН 3. Проводити збір і інтегрований аналіз матеріалів з різних джерел (теми 1-9).
- РН 4. Знати та розуміти основи права Європейського Союзу (теми 3-4).
- РН 8. Застосовувати інститути міжнародного публічного права, а також міжнародного приватного права (теми 2-9).
- РН 12. Доносити до респондента матеріал з певної правової проблематики доступно і зрозуміло (теми 5-9).
- РН 18. Застосовувати в професійній діяльності основні сучасні правові доктрини, цінності та принципи функціонування національної правової системи (теми 1-9).
- РН 19. Пояснювати природу та зміст основних правових явищ і процесів (1-9).

5. Зміст навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1.

Тема 1. Загальні положення про права людини.

Тема 2. Захист прав людини в рамках ООН

Тема 3. Захист прав людини в Європі.

Тема 4. Інші регіональні системи захисту прав людини

Тема 5. Право на життя. Заборона катувань, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поведження чи покарання. Право на свободу та особисту недоторканність.

Право на повагу до приватного й сімейного життя, житла та кореспонденції

Змістовий модуль 2.

Тема 6. Свобода думки, совісті та релігії. Свобода вираження поглядів. Свобода зібрань та об'єднання

Тема 7. Право на власність. Заборона дискримінації.

Тема 8. Право на справедливий суд і на ефективний засіб юридичного захисту

Тема 9. Правомірне обмеження прав людини та відступ держав від своїх зобов'язань у сфері прав людини під час надзвичайного стану, становища або ситуації. Міжнародний захист прав людини під час збройних конфліктів.

При викладанні тем використовуються інформаційні технології навчання: презентації та робота з електронними ресурсами.

При підготовці до занять та виконанні самостійної роботи здобувачу рекомендується використовувати Робочу програму з навчальної дисципліни «Міжнародний захист прав людини» та Навчально-методичні рекомендації з міжнародного захисту прав людини.

6. Система контролю та оцінювання

Методи навчання:

- вербальні методи (лекція, диспут, пояснення, розповідь);
- практичні методи (практичні роботи);
- наочні методи (демонстрація, ілюстрація);
- робота з інформаційними ресурсами: з навчально-методичною, науковою, нормативною літературою та інтернет-ресурсами;
- самостійна робота над індивідуальним завданням або за програмою навчальної дисципліни;
- дистанційне навчання з використанням відповідних онлайн-платформ;
- метод мозкового штурму;
- кейс-технології.

Форми та методи оцінювання:

- усне опитування;
- письмове опитування;
- тестування;
- презентація результатів виконаних завдань;
- аналітичні звіти;
- розв'язування практичних ситуацій;
- підсумковий контроль – екзамен.

Форми оцінювання студентів:

Поточне оцінювання: оцінювання здійснюється впродовж семестру шляхом запровадження навчально-методичного інструментарію з використанням активних методів і технологій організації навчального процесу, зокрема: тестові завдання, задачі, доповіді, інші інтерактивні методи навчання.

Поточний контроль проводиться на кожному практичному занятті, за результатами виконання самостійних завдань, а також передбачає оцінювання теоретичної підготовки студентів з кожної теми.

Семестрову кількість балів формують бали отримані в процесі теоретичного засвоєння матеріалу, практичних занять та самостійної роботи впродовж семестру за накопичувальною сумою від 0 до 100 балів за всіма видами робіт, передбачених з даної дисципліни за темами (в тому числі враховуються результати тематичного тестування), а також бали за підсумковий модульний контроль.

Підсумковий модульний контроль проводиться з метою визначення результатів за період теоретичного навчання студентів на останньому за розкладом занятті. Основною формою підсумкового модульного контролю є контрольна робота.

Оцінювання здійснюється за національною шкалою – «відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно» та за шкалою ECTS.

Критерії оцінювання результатів навчання з навчальної дисципліни

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

СУМА БАЛІВ	ОЦІНКА ECTS	ОЦІНКА ЗА НАЦІОНАЛЬНОЮ ШКАЛОЮ	
		Екзамен	залік
90-100	A	Відмінно	відмінно
82-89	B	Добре	добре
74-81	C		
64-73	D	Задовільно	задовільно
60-63	E		
35-59	FX	Незадовільно	незадовільно
1-34	F		

Розподіл балів з навчальної дисципліни

Екзамен

Поточний контроль (максимальна кількість балів)		Екзамен	Загальна максимальна кількість балів
Модуль I	Модуль II		
35	35	30	100

Політика академічної доброчесності

Здобувач повинен ознайомитися і дотримуватися Положення про забезпечення академічної доброчесності у ПВНЗ «Буковинський університет», яке міститься у вільному доступі на офіційному сайті університету. Студент повинен виявляти дисциплінованість, вихованість, доброзичливість, чесність, відповідальність.

Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає: самостійне виконання навчальних завдань, завдань підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей); посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації. Списування (копіювання тексту) під час виконання письмових робіт та екзаменів заборонені. Користування мобільними пристроями допускається лише з дозволу викладача під час онлайн-тестування та підготовки практичних завдань. Самостійні роботи у вигляді рефератів, доповідей, презентацій повинні мати коректні текстові посилання на використані інформаційні джерела. Використання можливостей штучного інтелекту може мати місце в обмеженому ряді випадків, у кожному разі із погодженням з викладачем.

Література

Нормативно-правові акти:

1. Європейська соціальна хартія (переглянута): Міжнародний документ від 3 травня 1996 р. № 994_062. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_062/conv#Text.
2. Загальна декларація прав людини від 10.12.1948 р. URL: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_015/print1389988659002889.
3. Заключний акт Наради з безпеки та співробітництва в Європі від 1 серпня 1975 р. № 994_055. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_055#Text.
4. Конвенція Організації Об'єднаних Націй про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок від 18.12.1979. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_207#Text.
5. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод : з поправками, внесен. відповідно до положень Протоколів №№ 11 та 14 з Протоколами №№ 1, 4, 6, 7, 12 та 13) https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004#Text.
6. Конвенція про захист цивільного населення під час війни від 1949 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_154/conv#Text.
7. Конвенція про права дитини № 995_021 від 20.11.1989 р. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_021/conv#top.
8. Конвенція про права осіб з інвалідністю від 13.12.2006 р. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_g71#Text.
9. Конвенція про припинення злочину апартеїду та покарання за нього від 30 листопада 1973 року URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_149#Text.
10. Конвенція проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження і покарання від 10.12.1084 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_085#Text.
11. Конституція України : Закон України від 28 червня 1996 р. № 254к/96-ВР. Відомості Верховної Ради України. 1996. № 30. Ст. 141.
12. Кримінальний процесуальний кодекс України : закон України від 13.04.2012 р. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#Text>
13. Міжнародна конвенція про ліквідацію всіх форм расової дискримінації від 21.12.1965 р. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_105#Text.
14. Міжнародна конвенція проти апартеїду в спорті від 10 грудня 1985 р. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_122#Text.
15. Міжнародний пакт про громадянські і політичні права: Міжнародний документ. Організація Об'єднаних Націй від 16.12.1966 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_043.
16. Міжнародний пакт про економічні, соціальні і культурні права: Міжнародний документ. Організація Об'єднаних Націй від 19.10.1973 р URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_042#Text.
17. Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини : Закон України від 23 лютого 2006 року. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3477-15#Text> (дата звернення 2.07.2020).
18. Про міжнародні договори України: Закон України від 29 червня 2004 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1906-15#Text>.

Основний

1. Дудаш Т.І. Практика Європейського суду з прав людини: навч. посіб. 3-тє видання, стереотипне. К.: Алерта, 2019. 488с.

2. Європейська конвенція з прав людини: основні положення, практика застосування, український контекст / уклад. і наук. ред. О. Л. Жуковська. К. : ВІПОЛ, 2020. 960 с.
3. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод (в питаннях та відповідях): навч. посіб.; за заг. ред. І. В. Яковюка. Харків: Право, 2019. 124с
4. Теорія та практика застосування Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод: навч. посіб.; за заг. ред. І.В. Яковюка. Харків :Право, 2021. 374с.
5. Сироїд Т. Л., Фоміна Л. О. Міжнародний захист прав людини : навч. посіб. Харків : Право, 2019. 310 с. 400.
6. Права людини у міжнародному праві. Міжнародно-правові механізми захисту : підруч. В. В. Мицик; К. : Промені, 2020. 722 с.
7. Права людини. Міжнародні договори України, декларації, документи. Упоряд. Ю.К. Качуренко. 2-е вид. Київ: Юрінформ, 2022. 200 с.

Додатковий

1. Колодій, А. М. Права, свободи та обов'язки людини і громадянина в Україні : підручник. К. : Всеукраїнська асоціація видавців «Правова єдність», 2020. 350 с.
2. Права і свободи людини і громадянина в Україні (доктрина Європейського суду з прав людини і Конституційного Суду України): навчальний посібник. К. : Юрінком Інтер, 2023. 376 с. 93-80.
3. Пастухова Л. В. Європейський механізм забезпечення прав людини. Сімф.: Таврія, 2019. 224 с.
4. Конституційні права, свободи і обов'язки людини і громадянина в Україні / За редакцією академіка НАН України Ю.С. Шемшученка. К.: Видавництво «Юридична думка», 2019. 252 с.
5. Летнянчин Л. І. Конституційні обов'язки людини і громадянина в Україні: проблеми теорії і практики. Х., 2022. 211 с.
6. Молдован В.В., Чулінда Л.І. Конституційні права, свободи та обов'язки людини і громадянина : навч. посібн. К.: Центр учбової літератури, 2022. 206 с.
7. Полонка І. А. Неосудність та обмежена осудність: практика англо-американської правової системи. *Науково-інформаційний вісник Івано-Франківського університету права імені Короля Данила Галицького: Журнал*. Серія Право. №8(20), 2019. С. 48-54.
8. Полонка І. А. Правовий ідеал у світлі потенційного досягнення через призму аксіологічного аналізу світового досвіду та детермінації розуміння в Україні. *Наук. вісн. Ужгород. нац. ун-ту*. Сер. «Право». 2024. – Випуск 85: частина 4. С. 386-393.
9. Полонка І. А. Практика використання обставин форс-мажору в Англії та США: досвід для України на прикладі прецеденту. *Держава і право*. 2024. Випуск 95. С. 123-134.
10. Полонка І. А. Селезньова О. М. Міжнародна практика втілення ювенального підходу в нормах про відповідальність неповнолітніх осіб : досвід для України. *Право і суспільство*. 2024. №5. С. 192-206.
11. Полонка І. А. Міжнародний досвід інституту неосудності в законодавстві України та країн Європейського Союзу. Правові інститути в умовах світових процесів глобалізації : проблеми та перспективи розвитку : колективна монографія. За ред. О. М. Селезньової. Чернівці : Місто, 2023. 192-206.
12. Ivanna A Polonka, Milana V Pakhomova, Svitlana I Synenko, Taras Z Garasymiev, Victoria Z Chornopiskaya, Ivanna A Polonka // *State Administration in the Field of Education of People of the “Third Age” in Ukraine. Public Policy and Administration*. 2020. Vol 39 No 6. С. 78-88.
13. Ivanna A Polonka, Kovalchuk, O., Kolesnikov, A., Koshmanov, M., Dobrianska, N. Rethinking the concept of punishment: modeling the level of danger posed by criminals to society). *Amazonia Investiga*. 2024. 13(77). С. 246–256.

Інформаційні ресурси

(нормативна база, джерела Інтернет, адреси бібліотек тощо)

1. Офіційне інтернет-представництво Президента України <http://www.president.gov.ua>
2. Офіційний портал Верховної Ради України <http://rada.gov.ua>
3. Урядовий портал <http://www.kmu.gov.ua/control/>
4. Уповноважений Верховної Ради України з прав людини <http://www.ombudsman.gov.ua>
5. Міністерство внутрішніх справ України <http://mvs.gov.ua>
6. Міністерства закордонних справ : <https://mfa.gov.ua>
7. Міністерство освіти і науки України <http://www.mon.gov.ua>
8. Міністерство юстиції України <https://minjust.gov.ua/ua>
9. Верховний Суд України <http://www.scourt.gov.ua>
10. Вищий спеціалізований суд України з розгляду цивільних і кримінальних Справ <http://sc.gov.ua>
11. Офіційний сайт Національної бібліотеки України ім. В.І. Вернадського <http://www.nbuv.gov.ua>.
12. Офіційний сайт Суду Європейського Союзу: <http://www.curia.europa.eu>.
13. Офіційний сайт Європейського Омбудсмана: <http://www.ombudsman.europa.eu/start.faces>.
14. Офіційний сайт Ради Європи. URL: <http://hub.coe.int/ru/>.
15. Офіційний сайт Організації з безпеки і співробітництва в Європі URL: <http://www.osce.org/>.
16. Офіційний сайт Організації Об'єднаних Націй URL: <http://www.un.org/>.